

“TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI SATIN ALMA ZİRVESİ” SONUÇ BELGESİ

©2023 UN Women. Tüm hakları saklıdır.

UN Women Türkiye tarafından hazırlanmıştır.

“Bu yayın İsveç tarafından İsveç Uluslararası Kalkınma İşbirliği Ajansı aracılığıyla finanse edilmiştir. Yayının içeriği Birleşmiş Milletler Kadın Biriminin sorumluluğundadır ve İsveç’in görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.”

Kapak Fotoğrafı: UN Women

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
I. AÇILIŞ KONUŞMALARI	6
II. AÇILIŞ OTURUMU	7
III. TCDSA / GRP İLE İLGİLİ ARAŞTIRMA VE YÖNERGELER	7
BM Kadın Birimi - KAGİDER	7
TÜRKONFED - BM Kadın Birimi - İş Bankası	7
IV. TEDARİKÇİ OLARAK KADIN GİRİŞİMCİLER	8
V. ALICI OLARAK ÖZEL SEKTÖR FİRMALARI	9
Arçelik	9
Bant Boru	9
Hepsiburada	9
Migros	10
Procter&Gamble (P&G) Türkiye	10
Yıldız Holding	10
VI. MİLLİYET GAZETESİNİN “EŞİTLİKÇİ HİKÂYELER” GİRİŞİMİNDEN KADIN GİRİŞİMCİLERİN MEDYAYA DAİR İZLENİMLERİ	10
VII. KAMU SATIN ALIMLARINDA KADIN GİRİŞİMCİLERİN YARARINA YAPILAN İYİLEŞTİRMELER	11
Hukuki Sürece İlişkin Girişimler	11
Kamu İhale Kurumu ve Devlet Malzeme Ofisi	11
• Kadınlara Ait İşletme Nedir?	
• Mevcut Durumda Kamu İhalelerine Katılma Önerileri	
Türkiye Belediyeler Birliği (TBB)	12
SONUÇ	12
EKLER	12

SUNUŞ

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alma Zirvesi 21 Ekim 2022 tarihinde İstanbul'da düzenlendi

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Türkiye (UN Women), kadınların güçlenmesini sağlayacak işletmeleri kalkındırmayı amaçlar. Bu çerçevede; Kadınların Güçlenmesi İlkelerinden (KGİ'ler / WEPS)¹, “kadınların güçlenmesi için girişimci gelişimiyle tedarik zinciri ve pazarlama yöntemlerinin uygulanması”nı öngören 5'incisine odaklanır. Öte yandan, Türkiye Kadın Girişimciler Derneği KAGİDER, ülkedeki kadın girişimcileri güçlendirmeyi amaçlayan seçkin bir sivil toplum kuruluşudur. Son olarak, Birleşmiş Milletler Global Compact Türkiye (UNGC), çok paydaşlı üye yapısıyla Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınmasına yönelik bir gelişme, paylaşım ve iş birliği platformudur.

İlgili Kuruluşların söz konusu misyonlarından ve BM Kadın Birimi Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi, BM Kadın Birimi Türkiye Ülke Ofisi, KAGİDER ve BM Global Compact Türkiye tarafından 2021 yılında düzenlenen Fuar'ın² başarısından yola çıkarak, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alma Zirvesi'nin ilki 21 Ekim 2022 tarihinde İstanbul'da düzenlendi. Söz konusu Zirve, 16-17 Kasım 2022 tarihlerinde BM Kadın Birimi Bölge Ofisi tarafından düzenlenen 2022 Yılı Kadın Girişimciliği Fuarı'nın uydu etkinliği olarak tasarlandı.

2021 yılında düzenlenen ilk Fuar, 50 ülkeden 200'den fazla girişimcinin aralarında olduğu 500'den fazla katılımcıyı, çok dilli bir platformda bir araya getirmişti. 2500'e yakın bağlantı kuran girişimciler tarafından 100'ün üzerinde Fuar standı için bir pazar alanı oluşturuldu. 2021 yılında düzenlenen söz konusu Kadın Girişimciliği Fuarı'nda özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve BM Kadın Birimi arasında 40'ın üzerinde yeni ortaklık kuruldu.

2022 yılında düzenlenen Kadın Girişimciliği Fuarı'nda da Avrupa ve Orta Asya Bölgesindeki işletmelerin, yatırımcıların ve kadın girişimcilerin birbirlerinden öğrenmelerine ve birbirleriyle bağlantı kurmalarına olanak tanıyan bir dizi iş ve ağ kurma etkinliği gerçekleştirildiğine tanık olundu. İki gün süren Fuar'da; ürün ve hizmetlerin sergilendiği bir sergi alanı, konferanslar, B2B (işletmeler arası ticaret) ve B2C (işletmeden tüketiciye ticaret) ağları, ustalık sınıfları, fikir alışverişi, ilham verici örnekler ve kadın girişimcilerin ve işletmelerin başarı öykülerinin paylaşımı hayat buldu.

Bu kapsamda, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alma Zirvesi'nin amacı da kadın girişimciler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör ve kamu sektörü arasında ağ

kurma, bilgi alışverişinde bulunma ve sürdürülebilir ortaklıklar geliştirme fırsatı yaratmak ve hem özel sektörde hem de kamu sektöründe Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alma'yı (GRP) bütün yönleriyle tartışmak için Türkiye'de yeni bir platform oluşturmaktır.

Zirve; resmi ve gayri resmi ağ oluşturmaya yönelik bilgi alışverişinin yanı sıra, kadın girişimciler, iş dünyası liderleri, sivil toplum mensupları ve kamu görevlileri arasında sürdürülebilir ortaklıklar için temellerin atılmasına yeterli zaman sağlayacak bir biçimde düzenlendi. Zirve, katılımcıların kadın girişimcilerin potansiyelinden daha etkili ve sistematik bir biçimde nasıl yararlanabilecekleri hakkında fikir alışverişinde bulunabilecekleri bir atmosfer yarattı.

GRP Zirvesi, BM Kadın Birimi Türkiye'nin yürüttüğü “Siyasette ve İş Hayatında Kadınların Liderliğinin ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi” Projesi kapsamında İsveç Uluslararası Kalkınma İş Birliği Ajansı (SIDA) aracılığıyla İsveç tarafından finanse edildi.

Bu belge, Zirve sırasında ortaya atılan fikirleri ve fikirlerle ilgili olarak yapılan geri bildirimleri özetlemektedir. Zirvenin açılışında düzenlenmiş olan oturumun ardından panel tartışmaları, eşli paneller ve kadın girişimcilerin yararına kamu alımlarında potansiyel iyileştirmeler hakkında düşünceler yer almaktadır.

Aşağıda belirtildiği gibi, bu belge amaç ve yapı bakımından diğer Zirve materyalinden farklıdır.

Aşağıdaki notlar, katılımcı yorumlarının ve geri bildirimlerine yönelik eğilimleri ve ortak noktaları göstermektedir. Belgenin sonunda, Türkiye'de “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alma”nın (GRP) geleceğine ve BM Kadın Biriminin, bu projenin benimsenmesine yönelik hususları nasıl destekleyebileceğine dair öneriler sunulmaktadır.

Zirvede yapılan konuşmalar ve panel tartışmaları, bu belgede iki açıdan yorumlanmıştır;

- Türkiye'de bugüne kadar yapılmış başarılı GRP çalışmaları ve örnekleri
- GRP ile ilgili gelecekteki çalışmalar ve öneriler

Başlangıçta yer verilen açılış konuşmalarında öncelikli alanların vurgusu yapıldıktan sonra zirve katılımcıları, sivil toplum kuruluşları ve araştırma kurumları, kadın girişimciler (tedarikçi olarak), özel sektör liderleri (alıcı olarak), medya ve kamu görevlileri açısından ayrı ayrı değerlendirmeler yapıldı.

1 www.weps.org

2 <https://turkiye.un.org/tr>

I. Açılış Konuşmaları:

Asya Varbanova

BM Kadın Birimi Türkiye Ülke Direktörü

“İş dünyasında kadınlar söz konusu olduğunda kullanılmayan potansiyel çok büyük.”

Asya Varbanova, Tedarik (mal ve hizmetlerin satın alınması) –faaliyetinin bir ülkenin gayri safi yurtiçi hasılasının (GSYİH) çok önemli bir bölümünü temsil ettiğini vurguladı. Kamu alım harcamalarının gelişmiş ülkelerde GSYİH’nın yaklaşık olarak %10-15’ini, gelişmekte olan ülkelerde ise %30’undan fazlasını oluşturduğunu belirtti. Kamu, özel sektör ve kâr amacı gütmeyen kuruluşlarla birlikte dünyadaki toplam arz miktarının 1 trilyon dolara ulaştığına işaret etti. Araştırmalara göre, dünya çapındaki işletmelerin yaklaşık olarak 1/3’üne sahip olmalarına rağmen, kadınların, büyük şirketler ve hükümetlerin mal ve hizmet satın almak için harcadıkları paranın %1’inden daha azını kazandıklarını aktardı.

Varbanova’nın aktardığı veriler bize, iş dünyasında kadınlar söz konusu olduğunda kullanılmayan potansiyelin büyüklüğünü gösteriyor. Dolayısıyla bu Zirve; sektöre tedarikçi olmayı hedefleyen kadın girişimcilerle kalıcı ortaklıklar kurmayı hedefleyen kamu sektörü ve özel sektör temsilcilerini satın alma uzmanlarını bir araya getirmek yoluyla bu potansiyelin açığa çıkması yolunda bir fırsattır.

Emine Erdem

KAGİDER Başkanı

“Kadın dayanışma ağları ile kamu alımları süreçleri arasındaki bağlar güçlendirilmeli.”

Dünyadaki en büyük pazarın kamu ihaleleri olduğuna, ancak kamu ihalelerinde kadın girişimcilerin payının sadece %1 olduğuna değinen Emine Erdem, kadınlardan satın alıp ülkeye kazandırmak gerektiğinin altını çizdi.

Erdem, konuşmasında, KAGİDER İstişare Toplantılarında öne çıkan önemli noktaları aktardı:

- Kadın dayanışma ağları ile kamu alımları süreçleri arasındaki bağların güçlendirilmesine ihtiyaç vardır.
- Farklı pazarlara açılmamız ve farklı ürün gamları geliştirmemiz gerekiyor.
- Ulusal / uluslararası fuarlara katılım teşvik edilmelidir.
- Yerel kadın tedarikçilerin haritalandırılmasına ve tanışma ağlarının oluşturulmasına ihtiyacımız var.

Bu doğrultuda <https://www.ticaretinkadinlari.com/> sitesinin kullanımı teşvik edilmelidir.

- Kadın girişimcilerin ihale süreçleri / bürokratik süreç ve dokümantasyon konularında eğitilmesi gerekmektedir.

Dilek Cesur

BM Global Compact Türkiye

Yönetim Kurulu Üyesi

“Büyük firmaların KOBİ'lere desteği çok önemli.”

Tedarik zincirinde KOBİ'lerin büyük payı olduğuna büyük firmaların desteğinin büyük önemine dikkat çeken Cesur, büyük şirketlerin satın alma güçlerini bu KOBİ'lere kapasite geliştirme ve denetim desteği ile birleştirdiklerinde, tedarik zincirlerinde kayda değer dönüşümlere öncülük edebileceklerine işaret etti.

Cesur, “Cinsiyete Duyarlı Satın Alma”yı, bir şirketin satın alma politikalarını tedarik zincirinin bütün aşamalarında cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve cinsiyete duyarlı sosyal ve ekonomik ilerlemeyi desteklemek yönünde kullanması olarak tarif etti. Şirketlerin Cinsiyete Duyarlı Satın Alma sürecine nereden başlayacaklarını ve nasıl ilerleyeceklerini bilmelerine büyük bir ihtiyaç olduğunu belirtti. Bu ihtiyaçtan hareketle, BM Global Compact Türkiye’nin, 2020 yılında yayımladığı “Sürdürülebilir Tedarik için İnsana Yakışır İş Araç Seti”ni, Cinsiyete Duyarlı Satın Alma başlığıyla güncellediğini aktardı.

Peter Ericson

İsveç İstanbul Başkonsolosluğu Başkonsolosu

“Türkiye’de de kadınların iş yerinde eşit haklara sahip olmasını önemseyen birçok şirket vardır.”

Cinsiyet eşitliğinin güçlü olduğu toplumların daha müreffeh ve demokratik olduğunun altını çizen Ericson, hem kamu sektörü hem de özel sektördeki satın alma süreçlerinin toplumsal cinsiyete nasıl daha duyarlı hale gelebileceğine ışık tutmanın doğru olduğunu belirtti.

Türkiye’de de kadınların iş yerinde eşit haklara sahip olması için çalışmanın şirketlere, hissedarlarına ve çalışanlarına daha iyi sonuçlar getireceğini fark etmiş bulunan birçok şirket olduğunu hatırlatan Ericson, bu yönelimin, doğru kararlarla tekliflerin değerlendirilmesinde de belirleyici faktör haline gelebileceğini söyledi.

II. Açılış Oturumu

Alia El-Yassir

BM Kadın Birimi Avrupa ve Orta Asya Bölge Direktörü

“Tedarik süreçleri, pazarda toplumsal cinsiyet eşitliğini hızlandırmak için güçlü bir stratejik kaldıraç olabilir.”

Alia El-Yassir, yapısal eşitsizlikler ve ayrımcılık nedeniyle kadın girişimcilerin sermayeye ve kaynaklara erişiminin erkek meslektaşlarına göre daha az olduğunu altını çizdi. Bu nedenle kadınların orantısız bir şekilde tedarik zincirinin en alt kademelerinde temsil edilip daha düşük vasıflı, daha düşük ücretli işler yaptıklarını ve daha küçük işletmeler işlettiklerini anımsattı. Tedarik süreçlerinin, pazarda toplumsal cinsiyet eşitliğini hızlandırmak için güçlü bir stratejik kaldıraç olabileceğine dikkat çekti.

El-Yassir, konuşmasında kadınların işletmelerde, çiftliklerde, girişimci ya da çalışan olarak,veyahut evde ücretsiz bakım işini üstlenenler olarak ekonomiye muazzam katkılarda bulunduğunu vurguladı.

Bir şirket içinde Cinsiyete Duyarlı Satın Alma'nın ilkelerini takip etmenin birçok değerli faydası olacağını, örneğin, değere dayalı bir kültür yaratacağını, yeni pazar fırsatları açıp riskleri azaltacağını, marka itibarını ve müşteri sadakatini artıracacağını söyledi. Cinsiyete Duyarlı Satın Alma'yı benimseyen şirketlerin, satın alma politikalarını ve uygulamalarını cinsiyet eşitliğini desteklemek ve tedarikçileri cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesi alanındaki performanslarını iyileştirmeye teşvik etmek için kullanacağını altını çizdi.

“BM Kadın Birimi perspektifine gelince, kadın girişimcilik gündemini desteklemenin sadece kadın hakları perspektifinden değil, aynı zamanda ekonomik açıdan da ülkenin refahına doğrudan katkıda bulunması açısından hayati önem taşıdığını düşünüyoruz” dedi: “BM Kadın Birimi, küresel düzeyde, 350 paydaştan oluşan bir uygulama topluluğu aracılığıyla özel sektörde Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Tedarik'i desteklemektedir. Kadın Girişimciliği Fuarı ile, bölgesel düzeyde hem kadın girişimcilerin hem de özel sektör şirketlerinin ihtiyaçlarını belirlediğimiz ekosistemdeki boşlukları doldurmaya çalışıyoruz. GRP Zirvesi'nin uydu etkinliği olduğu [Fuar](#), bölgedeki kadın girişimcileri özel sektör şirketleri, iş dünyası liderleri, yatırımcılar ve uzmanlarla buluşturuyor.”

El-Yassir, benzer hedeflere ulaşmak için insanlarla aynı değerleri paylaşmanın ve güç birliği yapmanın çok yakında dönüştürücü bir değişime yol açacağını altını çizdi.

III. TCDSA / GRP ile ilgili Araştırma ve Yönergeler

Zirvenin panel bölümleri, veriye dayalı çalışmaların paylaşıldığı oturumla başladı. Söz konusu oturumda IPSOS ve TÜRKONFED tarafından yürütülen iki önemli çalışmanın sonuçları sunuldu. Bu çalışmaların her ikisi de veri elde edilmesini sağladı ve böylece veriye dayalı destek sağlandı.

i. BM Kadın Birimi - KAGİDER: Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alma ve Yatırım (GRPI) Projesi, Ekim 2022 Tarihli IPSOS Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alım Araştırma Raporu

Bu araştırma, kadınların satın almada nasıl yer edindiğini anlamayı ve yatırımın yanı sıra toplumsal cinsiyete duyarlı satın almanın önündeki engelleri belirlemeyi amaçladı.

Yöntem: Toplam 8 satın alma uzmanı ile Nitel Çevrimiçi Odak Grup Görüşmeleri. Bilgisayar Destekli Web Görüşmesi (CAWI). Farklı sektörlerde faaliyet gösteren toplam 73 satın alma uzmanı. Söz konusu uzmanlar KAGİDER aracılığıyla işe alındı ve BM Kadın Birimi için söz konusu araştırma tamamlandı.

IPSOS araştırma raporundan bazı önemli veri ve bulgular:

Şirketlerde her kademede kadın çalışan sayısı fazla olmamakla birlikte, şirketlerin yarısından fazlasının kadın çalışan sayısını artırmaya yönelik, etkin bir şekilde uygulanan işe alım politikaları bulunmamaktadır. Çoğu şirketin (%64) satın alma departmanlarında kadın yönetici/çalışan sayısını artırmaya yönelik işe alım politikaları bulunmamaktadır.

Katılımcıların neredeyse tamamı (%96) tedarik zincirlerinde daha fazla kadın tedarikçi olmasını istediklerini belirtmektedir.

Şirketlerin sadece %14'ü kadınların sahip olduğu işletmelerle iş birlikleri kurmayı teşvik edecek performans kriterlerine sahiptir.

Katılımcıların %64'ü tedarik zincirlerindeki kadınların sahip olduğu işletmelerin mevcudiyet oranını bilmiyor.

Oranı bildiğini söyleyenlerin çoğunluğu için sahibi kadın olan işletmeler, tedarik zincirlerinin %10'unu veya daha azını oluşturmaktadır.

Cinsiyet eşitliği şu anda tedarikçi seçiminde daha az önemli bir kriter olarak görülüyor. Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik kriz ile birlikte, tedarikçi seçiminde maliyetlerin daha da önem kazandığı görülüyor. Buna karşılık bir tedarik zinciri, “iş birliğine dâhil olmak, birbirine söz vermek” demektir ve bu nedenle, bir tedarikçi seçerken ‘güven’ önemli bir husustur.

IPSOS araştırma raporu, Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alım Projesinin önündeki en büyük engellerden birinin, şirketlerin, kendi sektörlerinde kadınların sahip olduğu işletmelerin sayısının az olduğu yönündeki inançları olduğunu gösteriyor.

IPSOS Araştırma Raporuna Dayalı Öneriler:

- Şirketler, cinsiyet açısından daha dengeli bir tedarik zinciri oluşturma konusunda hevesli olmakla birlikte, toplumsal cinsiyet eşitliği uygulamaları ve toplumsal cinsiyete duyarlı satın alım konusundaki farkındalık çok yüksek değildir. İşe alınan katılımcıların çoğu üst düzey çalışanlar olmasına rağmen şirket uygulamaları hakkında bilgi sahibi değildirler. Dolayısıyla, kadınların sahip olduğu işletmelerin tedarik zincirindeki rolüne ilişkin farkındalığının artırılması gereklidir.
- Şirketler ve uzmanlar, toplumsal cinsiyete duyarlı satın alımla ilgili somut ve uygulanabilir yönergeler beklemektedir. Bu konuyla ilgili herhangi bir eğitim, şirketlerin satın alım uygulamalarına entegre edebilecekleri pratik tavsiyeleri kapsamalıdır.
- Eğitimler, farklı şirket türleri için ayrı ayrı verilmelidir. Toplumsal cinsiyet eşitliği uygulamalarına ve toplumsal cinsiyete duyarlı satın alım süreçlerine sahip şirketler birlikte eğitilerek uygulamalarını nasıl geliştirebilecekleri konusunda yönlendirilebilir. Öte yandan, hâlihazırda bu tür uygulamaları olmayan şirketlere ayrı ayrı eğitimler verilebilir ve bu tür uygulamaları nasıl hayata geçireceklerine dair rehberlik edilebilir.
- Şirketlerin, toplumsal cinsiyete duyarlı satın alım uygulama ilkelerine nasıl uyduklarına dair takip edilmesi, bunun için sonuçların/eylemlerin takip edilebileceği bir çevrimiçi platformun oluşturulması iyi bir çözüm olabilir. Söz konusu çevrimiçi platform, şirketlerin öğrenebileceği iyi uygulamaları kapsamalıdır.

ii. TÜRKONFED - BM Kadın Birimi - İş Bankası: Girişimde Kadın Gücü Projesi, Temmuz 2022 Tarihli Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alım Kılavuzu

Kadınları güçlendirme hedefi sadece iş dünyasında değil hayatın her alanında yer almalıdır. TÜRKONFED'e üye olan 300 dernek içindeki 47 kadın derneği ile TÜRKONFED bu politikaya uygun olarak hareket etmektedir.

TÜRKONFED ve BM Kadın Birimi'nin, Türkiye'deki kadınlara ait işletmelere yönelik olarak hazırladığı GRP Kılavuzu aşağıdaki ana başlıkları kapsamaktadır:

- Kadınların sosyal ve ekonomik alanda güçlenmesinin önemi,
- İş dünyasında cinsiyete dayalı engeller ve Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alım kavramı,

- Kadınların sahip olduğu işletmelerin durumu ve yaşadıkları zorluklar,
- Dünyada ve Türkiye'de GRP uygulamaları,
- Kadınların sahip olduğu işletmelerin ihalelere katılmak için kullanabileceği araçlar.

Hâlihazırda yayına hazırlanmakta olan GRP Kılavuzu, yakın zamanda ilgili taraflarla paylaşılacaktır.

IV. Tedarikçi Olarak Kadın Girişimciler

Zirvenin ikili panellerinde moleküler biyolojik ürün üreticilerinden tekstil ürünleri üreten kadın kooperatiflerine, modüler boru temsilciliklerinden Beko beyaz eşya bayilerine, sözleşmeli kadın çiftçilerden kendi markalarını kuran kadın girişimcilere kadar geniş bir yelpazedeki kadın girişimciler hikâyelerini paylaştı. Kamu sektörü ve özel sektör tedarikçisi olan kadın girişimcilerin GRP'nin geliştirilmesine yönelik önerileri şöylece özetlenebilir:

- Kamu sektörüne tedarikçi olan kadın girişimci sayısını artırmak için ihale süreçlerine ilişkin olarak kadın girişimcilere yönelik ağ kurma faaliyetleri, B2B görüşmeleri, eğitimler vb. gibi destekleyici uygulamalar hayata geçirilebilir.
- Alıcılar alışık oldukları tedarikçilerle çalışmak isterler. Bu sebeple, alıcıların yeni tedarikçileri hoş karşılamaları yönünde yüreklendirilmeleri ve/veya satın alım kararlarında yeniliklere teşvik edilmeleri önemlidir. Aksi takdirde, kadın tedarikçilerin ihalelerdeki şansı çok düşük olmaya devam edecektir.

Kadın tedarikçilerin, katılım oranları erkek tedarikçilerin katılım oranlarına eşit olana kadar geçici bir kota uygulaması ile desteklenmesi gerekmektedir.

- Küçük ve / veya yeni kurulmuş şirketlere karşı kalıplaşmış bir önyargı mevcuttur. Yine, genel olarak kadınların sahip olduğu işletmelerin "cinsiyete uygun" sektörlerde faaliyet gösterdiğine dair bir inanış vardır ve bu durum alıcıların kendi sektörlerinin erkekler için daha uygun olduğuna inanmalarına yol açmaktadır.³ Bu önyargılar, kadın girişimcilerin büyük şirketlerin, kamu kurumlarının ve geleneksel olarak erkeklerin hakimiyetinde bulunan sektörlerin tedarik zincirlerine katılımını engelleyen faktörler arasındadır. Bu sebeple, söz konusu önyargılarla mücadele edecek önlemler hayata geçirilmelidir. Zira büyük şirketlere ve geleneksel cinsiyet rollerine meydan okuyan sektörlerde tedarikçi olmak, kadın girişimciler için önemli bir saygınlık ve gelişme fırsatı sunacaktır.

3 Ekim 2022 Tarihli IPSOS Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alım Araştırma Raporu.

Otomotiv sektörü, çok zorlu tedarikçi gereksinimleri olan, son derece teknik ve küreselleşmiş bir tedarik zinciridir. Otomotiv Sektörü alıcılarından Bant Boru'dan Sn. Seda Ece Hekimoğlu, kadınların titiz yaklaşımları ile dünya standartlarını gözeterek pazara sundukları kaliteli ürün ve hizmetlerden her sektördeki alıcının yararlanmasını temenni ettiğini belirtti. Otomotiv sektörü tedarikçisi Sn. Hatice İmer bu alanda güzel bir örnek teşkil etmekte ve erkek egemen sektörlerdeki kadın girişimcilere de kendi sektörleri tarafından şans verilmesi gerektiğini kanıtlamaktadır.

"Online satış platformu (Hepsiburada) ile çalışmaya başladığımda, kadın girişimciler için çok destekleyici bir ortam ve yol arkadaşı olduğunu deneyimledim. Pazarlama ve dağıtım sürecinde ciddi anlamda destek sağladılar. Ayrıca mentorluk da sağladılar ve Hepsiburada'nın tüm ilgili kişilerine işin tüm yönleriyle ilgili sorular sormak mümkündür. Hepsiburada'nın kadın girişimcilere sunduğu düşük komisyon oranları da büyük bir maddi destek oluyor. Bu durum, diğer çevrimiçi satış platformlarında da yaygınlaştırılmalıdır."

Kadın Girişimci, Ayşe Selin Varol

V. Alıcı Olarak Özel Sektör Firmaları

Zirvenin ikili panel bölümünde Arçelik, Bant Boru, Hepsiburada, Migros, P&G ve Yıldız Holding satın alma departmanlarından temsilciler kadın işletmelerle ilgili deneyimlerini ve kurumsal olarak hayata geçirdikleri iyi uygulamaları paylaştı. Bu şirketlerin ortak özelliği "Çeşitlilik ve Kapsayıcılık" duyarlılığına ve uygulamalarına sahip olmalarıdır.

Arçelik:

Arçelik, Koç Holding'in önde gelen sanayi şirketlerinden biridir. Koç Holding, BM Kadın Birimi tarafından kurulan Nesiller Boyu Eşitlik Forumunun⁴ liderlerinden biridir. Küresel bir şirket olarak Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konusunda sorumlulukları olduğuna inanmaktadır. Arçelik, toplumsal cinsiyet kalitesi ve toplumsal cinsiyete duyarlı satın alım konularında çeşitli projeler yürütmektedir. Beko bir Arçelik markasıdır ve Beko bayileri için "100 Kadın Bayi" projesi başlatılmış, bu projeye 20.000 kadın girişimci başvurmuştur.

Arçelik İnovasyon Merkezinde, 2026 yılına kadar 5000 kadın girişimciye toplam 4 milyon ABD doları tutarında finansal destek sağlama hedefi bulunmaktadır.

Bant Boru:

Otomotiv sektörü erkek egemen bir sektör olmasına rağmen kadın çalışan istihdamının ve yönetim kademesindeki kadın sayısının artırılmasına özen gösterilmektedir. Bant Boru, 2018 yılından beri

Kadınların Güçlenmesi İlkeleri üzerinde çalışmaktadır; Bu ilkelerin yanı sıra, BM Global Compact'ın da imzacısıdır.

Otomotiv sektöründe, kadın tedarikçi oranı düşük olduğu için, bu tablonun sürdürülebilir bir bakış açısıyla yeniden gözden geçirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda çalışılması gerektiği düşünülmektedir. 2023 yılında paydaşların tümüyle paylaşılmak üzere Mesleki Ahlak Kuralları hazırlanmaktadır. Bu belge ile, tedarikçiler bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı olunması yönünde önlemler alınacaktır. Otomotiv sanayiinde tedarikçi olmanın bazı kriterleri vardır; başarılı bir iş modeline sahip olmak, sertifikalar, kalite ve ekip çalışması önemlidir. Zorluklarla dolu otomotiv sektöründe tedarik zinciri yönetiminde bu kriterleri karşılayacağına inanılan kadın girişimcilerin başarılı olacağına inanılmaktadır.

Hepsiburada:

Bir kadın girişimci tarafından kurulan Hepsiburada, 2017 yılında başlattığı "Girişimci Kadınlar için Teknoloji Gücü Programı" ile kadın girişimcileri ve kırsal kesimdeki kadın kooperatiflerini e-ticaret alanında desteklemektedir. Bu kapsamda 35 binin üzerinde kadın girişimci, 154'ün üzerinde kadın kooperatifi ve 51 STK desteklenmiştir.

KAGİDER ile de iş birliği içinde çalışan Hepsiburada, "Kadınlardan satın al, ülke kazansın!" düşüncesiyle hareket etmektedir. 2022 yılının ilk 6 ayında Hepsiburada'ya kayıt yaptıran girişimcilerin %50'si kadın girişimcidir. Kadın girişimciler bütüncül ve sürdürülebilir bir

4 <https://forum.generationequality.org/action-coalitions>

yaklaşım, yani sadece finansal olarak değil, aynı zamanda teknik danışmanlık, uzmanlık ve rehberlik yoluyla da desteklemektedir.

Migros:

Migros, bir toplumsal cinsiyet eşitliği savunucusu olarak, kadın üreticileri sosyal sorumluluk projeleriyle desteklemektedir. 2020 yılında KAGİDER ortaklığıyla “Tarımda Kadın Girişimci Geliştirme ve Hızlandırma Programı” düzenlenmeye başlamıştır. Bu yıl üçüncüsü düzenlenen programda, kamp eğitimine katılan 60 kadın girişimci arasından seçilen 15 kişiye yoğun bir eğitim programının ardından bir yıl süreyle mentorluk desteği verilmektedir. Migros, kampa katılan ve kalite standartlarında üretim yapan tüm girişimcilere ürünlerini Türkiye’nin dört bir yanındaki mağazalarında satma imkânı sunmaktadır.

Procter & Gamble (P&G) Türkiye:

P&G, çeşitlendirilmiş bir tedarikçi havuzu için, kadınlara ait işletmelerin ve yönetiminde kadın olan şirketlerin haritasını çıkarmak için çalışmaktadır. Çeşitlendirilmiş tedarikçi havuzunu genişletmek için bir raporlama ve takip sistemi oluşturulmuştur. Söz konusu haritalama çalışması P&G Global’e veri sağlayacaktır. Bu veri tabanına dayalı olarak, P&G Global, 2030 yılına kadar satın alımların %30’unu çeşitlendirilmiş tedarikçi havuzundan gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

P&G Türkiye Ofisi, ilk 100 tedarikçiden, eşitlik ve kapsayıcılık alanındaki faaliyetlerini sürdürmelerini ve genişletmelerini istemiştir. P&G Türkiye’nin 2022 yılı için en önemli hedefi, haritalandırma sürecini tamamlamaktır.

Alıcıların en önemli sorunlarından biri, doğru kadın tedarikçilere ulaşmaktır. P&G, söz konusu haritalamayla bu zorluğun üstesinden gelmeyi amaçlamaktadır. Bunun için, BM gibi kurumların desteğine de ihtiyaç vardır.

Yıldız Holding:

Kadınların ekonomik olarak güçlenmesinin ekonomik sürdürülebilirlik için çok önemli olduğu anlayışından yola çıkan Yıldız Holding Kadın Platformu, “kazan-kazan” anlayışı ile 2021 yılında kurulmuştur. Platform, kadınların iş hayatında daha fazla temsil edilmesine destek olmayı, üst yönetim ve kritik pozisyonlardaki kadın sayısını artırmayı ve iş dünyasında fırsat eşitliğini sağlamayı hedeflemektedir.

Öte yandan, Yıldız Holding bünyesinde, “Tarımın Kadın Yıldızları Projesi” uygulanmaya devam etmektedir. Bu proje kapsamında, Kerevitaş’ın Superfresh markası için, sözleşmeli kadın çiftçilere 2025 yılına kadar 5 bin ton yaş meyve-sebze alımı garantisi verilecek ve 35 milyon TL tutarında değer yaratılacaktır. Ek olarak, Yıldız Holding

Kadın Platformu tarafından kadın çiftçilere 500.000 TL teşvik sağlanacaktır.

Yıldız Holding, BM Kadın Biriminin Kadın Girişimciliğini Hızlandırma (WEA)⁵ programına da dâhil oldu. Yıldız Holding şirketleri, böylece, BM Kadın Biriminin desteğiyle kadın girişimciliğini teşvik eden örnek uygulamalara hız kazandıracaktır.

VI. Milliyet Gazetesinin “Eşitlikçi Hikâyeler” Girişiminden Kadın Girişimcilerin Medyaya dair izlenimleri

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alım Projesi, hizmetlerin, malların ve inşaat işlerinin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesi üzerindeki etkileri dikkate alınarak seçimini gerektirir.

Toplumsal cinsiyete duyarlı ihale projelerinin olumlu sonuçlarının ve etkilerinin paylaşılması, toplumsal etkinin yaygınlaştırılması için önemli bir iletişim stratejisidir.

Toplumsal gelişmenin bütün taraflar için görünür kılınması arz ve talebi de beraberinde getirmektedir.

Medya kuruluşlarının yayınları ile uzun yıllardır pazarda yer alan bir firmanın görünürlüğü ve güvenilirliği artırıcı bir unsur olarak kullanılması, GRP’nin Türkiye’de gelişmesinde ve kadın işletmelerin ağ oluşturmada etkili olacaktır. Böylece kadın girişimciler birbirlerinin farkında olabilecek, işletmeleri ön plana çıkabilecek ve iş dünyasına yeni başlayanlar için geçmiş performans kaydının varlığı cesaret verici olacaktır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bir medya şirketi olan ve kadınların güçlenmesi alanında 72 yıllık deneyime sahip bulunan Milliyet Gazetesinde yöneticilerin %30’u kadındır.

2005 yılında başlatılan “Baba beni okula gönder” kampanyası ile birçok kız çocuğu desteklenmiştir.

Milliyet Gazetesi, 2021 yılında BM Kadın Birimi ile çalışmaya başlayarak, Nesiller Boyu Eşitlik Forumuna katılan ilk medya kuruluşu olmuştur. Milliyet, söz konusu Forum’un “Eylem” başlıklarındaki hedeflere ilişkin 11 adet taahhüt hazırlamış, Eşitlikçi Hikâyeler sayfasını oluşturmuştur.

Eşitlikçi Hikâyeler Zirvesi 18 Mart 2022 tarihinde İstanbul’da düzenlendi. Milliyet, başarılı iş ve meslek kadınlarının yanı sıra kadın liderlerin çalışmalarına sayfalarında yer vermeye devam etmektedir.

5 <https://www.we-accelerate.com/>

BM Kadın Birimi ile yürütülen “Şimdi Sıra Bizde” çalışması ile Türkiye, Avrupa ve Orta Asya ülkelerini kapsayan kampanya ve etkinlikler kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi için devam edecektir.

2026 yılına kadar en az 500 kız öğrenciye mentorluk yapılacaktır.

VII. Kamu Satın Alımlarında Kadın Girişimcilerin Yararına Yapılan İyileştirmeler

Hukuki Sürece İlişkin Girişimler

(Av. Nazan Moroğlu):

Kamu ihaleleri girişimciler için önemlidir ve zorlukların üstesinden gelebilmek için de çok yönlü çalışmak gerekir. Hukuki süreçler bu veçhelerden önemli biridir.

Kamu İhale Kanunu’na ilişkin iyileştirme önerileri hazırlanırken, yerel yönetimler ve ilgili bakanlıkların görüşleri alınmıştır. 2002 yılından itibaren yürürlükte olan bu Kanun’da, kadın işletmelerinin önünde doğrudan bir engel bulunmamakla birlikte dolaylı engeller bulunmaktadır. Bu sebeple, Kamu İhale Kanunu’nun toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı hale getirilmesi gerektiği açıktır.

Kadın işletmeleri kanunlarda özel olarak tanımlanmalıdır. Kamu İhale Kanunu’nda “doğrudan ihale”yle ilgili bir düzenleme bulunmaktadır. Kadın işletmeleri ihale istisnası kapsamına alınarak, bu doğrudan ihale düzenlemesinden yararlandırılmalıdır.

İhaleye girecek işletmelerden iş hacmini ve 15 yıllık cirosunu gösteren belge istenir. İhaleye girecek iş yerinin ¼’ü kadına ait veya işletmecisi kadın ise bu madde uygulanmaz.

Kamu İhale Kanunu’nun 46. Maddesi, ihalelerde, teklif edilen bedelin %3’ünden az olmamak üzere, geçici teminat alınacağını belirtir. Bunun yanı sıra, ihaleyi alan adayla sözleşme imzalanmadan önce, ihale bedelinin en az %6’sı oranında kesin teminat alınır. Yapılacak bir değişiklik ile kadın girişimciler için geçici teminat tutarı azaltılması önemli bir olumlu ayrımcılık uygulaması olacaktır.

Pazarlıklı ihalelerde de kadın işletmesi belirtilerek, bu işletmelere öncelik verilebilir.

Kadın işletmeleri, faaliyete geçtikleri ilk 3 yıl damga vergisinden muaf tutulabilirler.

Kamu İhale Kanunu’nda Değişiklik Teklif Taslağı hazırlanmış, bazı TBMM üyeleri ve ilgili bakanlıklarla paylaşılmıştır.⁶

Kamu İhale Kurumu ve Devlet Malzeme Ofisi:

Kamu ihalelerinde kadınlara yönelik olumlu ayrımcılık düzenlemeleri getirmenin bazı riskleri de vardır. Suistimal olasılığı ve ihale sisteminin tutarlılığının bozulma riski göz önünde bulundurularak çalışmaların titizlikle yürütülmesi gerekmektedir. Etkiler iyi analiz edilmelidir. Kadınların sahip olduğu işletmelerin kamu ihalelerine katılımını destekleyen politikalar tasarlanırken, kadınlara ait işletmelerin tanımının çerçevesi net bir şekilde belirlenmelidir. BM Kadın Birimi GRP yönergelerine göre, kadınlara ait işletmelerin genel bir tanımı yoktur. Bu tanım ülkeden ülkeye farklılık gösterebilir. Tanım, ülke gerçeklerine uygun olarak geliştirilmelidir. Olumlu ayrımcılığın suistimal edilmesini önlemek için de bazı düzenlemeler yapılabilir.

• Kadınlara Ait İşletme Nedir?⁷

Kadınların Ait İşletmelerin tanımlanması ve sınıflandırılması, hangi şirketlerin ayrıcalıklı muameleyle hak kazandığının belirlenmesine yardımcı olur. Kadınlara Ait İşletmelerin sınıflandırılması, ilerlemenin ve toplumsal cinsiyete duyarlı politikaların etkilerinin ölçülmesini kolaylaştıran verilerin toplanmasını da sağlayacaktır. Söz konusu tanımlar kesin ve açık bir biçimde yapmak, tokenizm (göstermelik yapmak) ve dolandırıcılık riskinin azaltılmasına yardımcı olur. Bu sayede, amacı yalnızca Kadınlara Ait İşletme konumu elde etmek olan kadınlara herhangi bir yönetim gücü verilmesi önlenirken, amacı gerçekten bu olanlar öne çıkarılır. Bir Kadın İşletmesi en azından şu niteliklere sahip olmalıdır;

- (a) Bir veya daha fazla kadının en az yüzde 51 bağımsız payı (veya kadın şahıs işletmesi),
- (b) Bir veya daha fazla kadının hem uzun vadeli karar verme hem de ticari faaliyetlerin günlük yönetimi ve idaresi üzerinde koşulsuz kontrolü ve
- (c) Kadınlara ait olmayan işletmelerden bağımsız pay.

• Mevcut Durumda Kamu İhalelerine Katılma Önerileri:

EKAP akademi, Kamu İhale Kurumu’nun tedarikçilere yönelik olarak düzenlediği resmi çevrim içi eğitim platformudur. EKAP akademisi, İhale Şartları ve Mevzuat Değişiklikleri Sözlüğü’nü de yayımlamaktadır.

Gelişmiş bir dijital platform olan <http://ekap.kik.gov.tr> ile, kamu alımlarına ilişkin bilgilere kolay erişim sağlanmakta ve EKAP akademi içerikleri⁸ takip edilebilmektedir.

6 Nazan Moroğlu, Kamu İhale Kanununda Değişiklik Teklifi Taslağı, 2022.

7 https://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/PT_GRP

8 <http://ekapakademi.kik.gov.tr>

3 Ekim 2022 tarihinden itibaren, bütün açık ihalelerin ve ilansız pazarlık usulüyle gerçekleştirilen ihalelerin e-ihale yöntemiyle yapılması zorunludur.⁹ Böylece ihalelerin %90'ı elektronik ortamda (yani e-ihaleyle) yapılmaktadır. Söz konusu değişiklik ile ilk aşamada teminat belgesi ibraz edilmesine gerek kalmamakta ve belge hazırlama maliyetleri düşürülmektedir. İhalelere katılmak böylece kolaylaşmaktadır. Bir nevi, eşitlikçi bir fuar ortamı yaratılmaktadır.

Kadın istihdamı ve işletmede kadınlara sağlanan imkânlar, fiyat dışı fırsatlar çerçevesinde değerlendirilmektedir, yani kadın istihdam oranı ihalenin diğer rakiplerine göre daha yüksek ise bu durum ihaleyi kazanmak için bir fırsat olacaktır. Birden fazla teklif sahibinin teklif ettiği en düşük fiyatlar eşitse, avantajlı teklifin belirlenmesinde fiyat dışı faktörler kullanılabilir.¹⁰

Doğrudan satın alım EKAP dijital platformu üzerinden yapılır. Teminat gerektirmez ve kadınlara ait işletmeler için bir fırsattır. Kadın işletmeleri, ortak girişimlerle de ihalelere katılabilirler.

Devlet, 15 yıl öncesine kadar giderek uzun zaman önce yapılan işlerin de kabul edilebileceğini belirtmektedir. 15 yıl şartı fırsat olarak kullanılabilir.

Devlet Malzeme Ofisi tarafından da kadın girişimcilere öncelik verilebilir, kadın girişimcilerden satın almaya yönelik avantajlar sağlanabilir ve fırsatlar oluşturulabilir.

Devlet Malzeme Ofisi, kadınlara ait işletmelere yönelik ayrı kataloglara ve etiketlere sahip olabilir ve böylece kadın işletmeleri aramalarda öne çıkabilir. Kadın girişimciler için yeni bir grup oluşturularak, fiyat avantajı sağlanabilir. Kadın işletmelere verilen teşviklerin süresi de uzatılabilir.

Sonuç olarak; kamu kurumlarıyla kurumsal ilişkilerin ve toplumsal cinsiyet eşitliği algısının dönüştürülmesi gereklidir ve söz konusu öneriler bu kapsamda ele alınabilir.

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB):

Başkanı da kadın olan TBB'ye bağlı 1390 belediye bulunmaktadır.

TBB ve KAGİDER arasında imzalanmış bulunan bir

9 <http://ekapakademi.kik.gov.tr/18-mayis-2022-tarihli-mevzuat-degisiklikleri-resmi-gazetede-yayinlanmistir/>

10 https://dosyalar.kik.gov.tr/yarдим/KIK_ElektronikIhalelerdeFiyatDisiUnsurUygulaması_KullanımKılavuzu_Idare.pdf

protokol mevcuttur.

Ticaretin kadınları platformu (www.ticaretinkadinlari.com) üye belediyelere duyurulmuş ve belediye ihalelerine kadın girişimcilerin de dâhil edilmesi hedeflenmiştir.

Belediyelerin kendi mevzuatlarına göre ve doğrudan ihale uygulamaları çerçevesinde oldukça geniş yetki ve uygulamaları bulunmaktadır. Dolayısıyla, kadın işletmelerinin ve kadın kooperatiflerinin gelişmesi için birçok faaliyet ve satın alma gerçekleştirebilirler. Belediye şirketleri, kadın işletmelerini kendi kullanımları için doğrudan alımlarla destekleyebilir.

Sosyal satın alma¹¹, satın alma süreçlerinin arza ek olarak dezavantajlı gruplar üzerindeki sosyal ve çevresel etkisini de göz önünde bulundurur. Belediyelerin bu doğrultudaki seçim ve girişimleri sosyal satın almaya da uygun olacaktır.

SONUÇ

Kamu sektörü ve özel sektördeki satın alma kararları ekonomi için büyük önem taşımaktadır. Ancak dünya çapında ihalelerin yaklaşık olarak sadece %1'lik diliminin kadınlara ait işletmeler tarafından kazanıldığı bilinmektedir.¹²

Zirve sırasında araştırma raporları, panel tartışmaları ve kadın girişimciler tarafından getirilen çok yararlı öneriler paylaşılmış ve hepsi Sonuç Belgesi'nde yer almıştır.

Kamu sektörü, sivil toplum kuruluşları, kâr amacı gütmeyen kuruluşlar ve özel sektör, kadınlara ait işletmelerin kapasitelerini geliştirmek ve satın alım için ayrılan kaynaklardan paylarını adil bir biçimde almalarını sağlamak konusunda ortak sorumluluk taşımaktadırlar.

Zirvede kadınlara ait işletmeleri kapsayan sürekli veri üretimi ve kapsamlı ve güncel veri tabanlarının eksikliği hissedilmiştir. Bu eksiklik zirvenin düzenlenişine de yansımıştır. Genel olarak, organizasyon ekibinin önce kadın girişimcilere ulaşması ve ardından alıcıları belirlemek için müşterilerini takip etmesi gerekiyordu.

11 https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---ilo-ankara/documents/publication/wcms_839945.pdf

12 Vasquez, E.A. & Frankel, B. (2017). "The business case for global supplier diversity and inclusion: the critical contributions of women and other underutilized suppliers to corporate value chains (Küresel tedarikçi çeşitliliği ve kapsayıcılığı için iş vakası: kadınların ve yeterince tercih edilmeyen diğer tedarikçilerin kurumsal değer zincirlerine olan kritik katkıları)". WEConnect International. Washington

Ancak, büyük işletmeler, kadın işletmeleri olan tedarikçilerini hemen belirleyememiştir. Bu durum işletmelerde de veri toplama ve bilgi eksikliğini göstermektedir. Şirketler, tedarik zincirlerinin cinsiyet analizini yapmalı ve GRP açısından nasıl performans gösterdiğini izlemek için bu verileri periyodik olarak toplamalıdır.

Toplumsal cinsiyete duyarlı satın alımı gözeten şirketler;

- i) Kadınlara ait ve kadınların işlettiği şirketler ile,
- ii) Kadınların Güçlenmesi İlkelerine (KGİ'ler / WEPs) göre faaliyet gösteren ve sahiplik yapısına bakılmaksızın toplumsal cinsiyet eşitliğini ve kadınların güçlenmesini ilerletmek için çalışan şirketlerdir

Kadınlara ait işletmelerin hâlihazırda satın alımlardan adil bir biçimde pay almadıkları göz önüne alındığında, BM Kadın Birimi, söz konusu işletmelerin satın alım faaliyetlerinden alacakları payları artırmak için ilk gruba (yani kadınlara ait ve kadınların işlettiği şirketler) öncelik vermeyi hedeflemelidir. Bu öncelik, mevcut piyasa başarısızlığını düzeltmek için geçici ve özel bir önlem olarak görülmelidir. Oyun ve saha şartları eşitlendikten sonra, KGİ'leri takip eden ve ilerleten şirketlerden yapılan bütün satın alımlar toplumsal cinsiyete duyarlı satın alım olarak değerlendirilmeli ve bu kapsamda ele alınmalıdır. Aynı tür önceliklendirme, kamu ihale kararlarında ve ileride yapılacak herhangi bir GRP mevzuat değişikliğinde de izlenebilir.

Türkiye'de, büyük bir satın alım bütçesine (300 milyar TL/2021) sahip olan kamu sektörünün belirleyici rolü devam etmektedir. Kadınlara ait işletmelerin kamu ihalelerinden hak ettikleri payı alabilmeleri için iyileştirmeler yapılması gerekmektedir.

Bu nedenle çok boyutlu ve çok paydaşlı girişimlerin ve lobi çalışmalarının artırılması ve sürdürülmesi önerilmektedir.

Zirvede de görüldüğü gibi büyük ölçekli işletmelerin çeşitlilik, kapsayıcılık ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik hedef ve çabaları, kadın işletmelerinin gelişmesine ve başarısına büyük katkı sağlamaktadır. Şirketlerin kendi imkânlarıyla ve/veya sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte bu tür mali ve mali olmayan desteklerinin sürekliliği, kadınlara ait işletmeler için son derece önemlidir.

BM Kadın Birimi, GRP Zirvesinde her yıl bir araya gelip gayri resmi bir GRP ağı oluşturarak söz konusu eksikliğin giderilmesine katkıda bulunabilir. Böylece,

GRP Zirvesi, şirketler ve kadınlara ait işletmeler arasında bağlantı kurmaya yönelik bir alan yaratmak için bu girişimleri her yıl bir araya getirme gücünü kullanabilir. Bu zirve aynı zamanda kadın girişimcilerin görünürlüğüne hızlandırabilir ve pazarlara ve müşterilere daha kolay erişim sağlamalarını olanaklı kılabilir. Daha iyi hedef bağlantılarının kurulmasına olanak sağlamak için zirveler belirli temalar ve/veya sektörler etrafında düzenlenebilir.

Bu alanda yapılacak en önemli çalışmalardan biri de kurumlardaki karar vericilerin ve satın alım görevlilerinin bilinçlendirilmesidir. Bu bilinçlendirme faaliyetleri, eğitimler, gönüllü tedarikçi geliştirme çalışmaları ve ilgili geçici özel önlemlerle hızlandırılmalıdır.

Kadınlara ait işletmelere daha fazla yer açmak, tedarikçi havuzlarını daha kapsayıcı hale getirmek ve özel sektörün satın alım süreçlerini toplumun her kesiminden nitelikli kadın işletmelerine açık hale getirmek için, toplumsal cinsiyet eşitliğini temel politika, plan ve programlara dâhil eden "toplumsal cinsiyet eşitliğini yaygınlaştırma çalışmaları" yapılmalıdır.

Kadın girişimci haritalama, kamu spotları, toplum liderleri, haber bültenleri, konferans ve fuarlar, reklamlardaki alt mesajlar, filmler ve diziler gibi kanallar aracılığıyla toplumun her kesiminde, güçlü ve nitelikli kadın girişimcilerin varlığı konusunda farkındalık yaratılmalıdır.

GRP bilinçlendirme seminerleri, paneller, ulusal ve uluslararası fuarlarda stantlar oluşturmak ve konuşmalar düzenlemek Türkiye'de konuya olan ilginin ve farkındalığın artması açısından önemlidir. Kadın STK'larının, kamu sektörünün ve BM Kadın Biriminin özel sektördeki ulusal ortakları tarafından uygulanacak daha fazla projeyi hayata geçirmesi farkındalık yaratmanın yollarından biridir.

Kadın Girişimcilik Fuarı duyurularının yaygınlaştırılması ve katılımın teşvik edilmesi amacıyla kadın girişimci derneklerinin yerel ve bölgesel organizasyonlarında bilgilendirme yapılması da önerilmektedir.

Son olarak da kadın girişimcilerin www.ticaretinkadinlari.com ve benzeri ağ platformları hakkında bilgilendirilmesi ve bu platformlara katılımlarının teşvik edilmesisağlanmalıdır.

EKLER

EK 1: Zirvenin Gündemi

EK 2: Zirveden Kareler

Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Satın Alma Zirvesi

21 Ekim 2022, Cuma
Goodspaces - Ahi Evran Cd. 42 Maslak No:6/161 Sarıyer, İstanbul

PROGRAM	
09.15 – 10.00	KAYIT
10.00 – 10.15	AÇILIŞ KONUŞMALARİ
	- Asya Varbanova, UN Women Türkiye Ülke Direktörü - Emine Erdem, KAGİDER Başkanı - Dilek Cesur, Global Compact Türkiye Yönetim Kurulu Üyesi - Peter Ericson, İsveç İstanbul Başkonsolosu
10.15 – 10.30	KEYNOTE OTURUMU
	Alia El-Yassir, UN Women Avrupa ve Orta Asya Bölge Direktörü
10.30 – 11.00	TÜRKİYE'DE TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI SATIN ALMA PANELİ
	Moderatör: Zeliha Ünalı, UN Women Türkiye Ülke Direktör Yardımcısı
	Panelistler: - Öncel Kıcılı, Ipsos Araştırma Müdürü, Ipsos Kamu İşleri - Reyhan Aktar, TÜRKONFED Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
11.00 – 11.30	KAHVE ARASI, NETWORKİNG VE KADIN GİRİŞİMCİ TANITIMLARI
11.30 – 12.35	TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI SATIN ALMA UYGULAMALARI - 1. OTURUM
	Moderatör: Pınar Akçayöz De Neve, UN Women Türkiye Özel Sektör Ortaklıkları Takım Lideri
	Panelistler: - Panel 1: Pınar Akalın, Sentromer DNA Teknolojileri Kurucusu – Kadriye Akcan, İzmit Çınar Kooperatifi Başkan Yardımcısı - Panel 2: Filiz Mahir, P&G Satın Alma Direktörü – Zuhal Oba, P&G Tedarikçisi, Arda Dış Ticaret Kurucusu - Panel 3: Esra Rodop, Arçelik Pazarlama Direktörü – Aysel Kahvecioğlu, Beko Bayi - Panel 4: Seda Ece Hekimoğlu, Bant Boru SGÇ & Sürdürülebilirlik Lideri – Hatice İmer, HTC Temsilcilik Kurucusu - Panel 5: Duygu Aktaş, Hepsiburada Ticari Sosyal Projeler Koordinatörü – Ayşe Selin Varol, Kaptan'ın Ceviz Çiğliği Kurucularından
12.35 – 12.45	KADIN GİRİŞİMCİLERİN MEDYA İZDÜŞÜMLERİ, MİLLİYET GAZETESİ ÖRNEĞİ
	Pınar Aktaş, Milliyet Gazetesi Haber Araştırma Müdürü
12.45 – 13.30	ÖĞLE YEMEĞİ
13.30 – 14.45	TOPLUMSAL CİNSİYETE DUYARLI SATIN ALMA UYGULAMALARI - 2. OTURUM
	Moderatör: Esra Bezircioğlu, KAGİDER Yönetim Kurulu Üyesi
	Panelistler: - Panel 6: Begüm Mutuş, Yıldız Holding Kamu İlişkileri Genel Müdürü ve Kadın Platformu Elçisi – Zahide Sözsoy, Superfresh Çiftçisi - Panel 7: Iğın Yazgan, Accouchée Türkiye – Selen Erdeniz, ALLMUG Marka Kurucusu, KAGİDER Yönetim Kurulu Üyesi - Panel 8: Emine Çıtak, Migros Ticaret A.Ş. Pazarlama Ürün Grubu Müdürü – Eylem Bozdoğan, Migros Tedarikçisi - Panel 9: Tayfun Yılmaz, UN Women İletişim Koordinatörü – Asuman Çiğit ve Khtem Kujeh, SADA Kadın Kooperatifi Üyeleri
14.45 – 15.15	KAHVE ARASI, NETWORKİNG VE KADIN GİRİŞİMCİ TANITIMLARI
15.15 – 16.00	KAMU SATIN ALIMLARINDA KADIN GİRİŞİMCİLER İÇİN İYİLEŞTİRME
	- Konuşma: Nazan Moroğlu, Avukat - Konuşma: Yasemin Sezgin, Avukat, Türkiye Belediyeler Birliği - Konuşma: Hülya Altıparmak, Kamu İhale Kurumu Grup Başkanı - Konuşma: Muhammed Şahin, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü Özel Kalem Müdürü
16.00 – 17.00	KOKTEYL – TRİO MÜZİK DİNLETİSİ

EK 1: Zirvenin Gündemi

EK 2: Zirveden Kareler

UN WOMEN TÜRKİYE

infoturkiye@unwomen.org

ParkOran Ofis, Oran Mahallesi, Kudüs Caddesi,
1/21-58, 06450, Çankaya/Ankara

+90 312 987 07 77

